

竞赛规则

2019年第三十一届韩素音国际翻译大赛由中国翻译协会、北京外国语大学、福建师范大学联合主办。本届竞赛分别设立汉语与英语、法语、俄语、西班牙语、阿拉伯语五个语种双向互译，共计10个比赛项目，参赛者可任选一项或同时参加多项竞赛，请参见《中国翻译》2019年第1期夹页或关注“中国翻译”微信公众号或登录中国翻译协会网站下载竞赛原文。参赛规则如下：

- 1) 参赛者年龄：45岁以下（1974年1月1日以后出生）。
- 2) 参赛译文须参赛者自主独立完成，杜绝抄袭现象，一经发现，将取消参赛资格。
- 3) 自公布竞赛原文至提交参赛译文截稿之日，参赛者请勿在任何媒体公布自己的参赛译文，否则将被取消参赛资格。
- 4) 参赛报名流程：关注“中国翻译”微信公众号→对话框内输入“竞赛报名”→弹出报名表→填写报名信息、选择参赛组别（英译汉、汉译英、法译汉、汉译法、俄译汉、汉译俄、阿译汉、汉译阿、西译汉、汉译西）→支付报名费（30元）→报名成功，获得参赛资格：电子邮箱和微信收到“报名确认通知”（内含由数字或字母组成的10个字节的“报名凭据”）→通过电子邮箱提交参赛译文（每次报名只收到一个报名凭据，每个报名凭据只能提交一项参赛译文，如参加多项竞赛，须微信重复多次报名。）
- 5) 参赛译文提交要求：
  - 请于2019年5月31日（含）前将英译汉参赛译文提交至 hsyaward@tac-online.cn；将汉译英、法译汉、汉译法、俄译汉、汉译俄、西译汉、汉译西、阿译汉、汉译阿参赛译文提交至 hsyaward2@tac-online.cn。
  - 邮件主题及参赛译文文档命名格式为：参赛组别+姓名+报名凭据，如：英译汉张三1122ee8903，提交译文前请仔细核对报名凭据，确保无误。
  - 参赛译文须为WORD电子文档，中文宋体，中外文皆为小四号字，1.5倍行距。
  - 译文正文内请勿书写译者姓名、地址等任何个人信息，否则将被视为无效译文。
  - 2019年6月1日零时之前未提交参赛译文者，视为自动放弃参赛资格，组委会不再延期接受其参赛译文。
  - 每项参赛译文一稿有效，不接收修改稿。发送参赛译文后，请勿重复发送。如需查询是否发送成功，可在2019年7月25日之后查询中国翻译协会网站（www.tac-online.org.cn）公布的所有有效参赛者的报名凭据。

竞赛设一、二、三等奖和优秀奖若干名。一、二、三等奖将获得证书、奖杯、奖金和纪念品，优秀奖将获得证书和纪念品。《中国翻译》杂志和微信公众号等将公布竞赛结果。

竞赛颁奖典礼将于2019年底举行，竞赛获奖者将获邀参加颁奖典礼。请登录中国译协网（www.tac-online.org.cn）或关注“中国翻译”微信公众号，了解本届竞赛最新动态。

本刊微信二维码

第三十一届韩素音国际翻译大赛组委会

汉译外竞赛原文：

什么限制了想象力？

鲁迅曾讲过一个笑话：大热天的正午，一个农妇做事做得很辛苦，忽而叹道：“皇后娘娘真不知道多么快活。这时还不是在床上睡午觉，醒过来的时候，就叫道：‘太监，拿个柿饼来！’”这就是所谓“贫困限制了想象力”，含辛茹苦，没见过世面的山乡农妇，就是绞尽脑汁，也只能把皇后的幸福生活想到这个高度。

记不得是哪个小品，扮演穷汉的演员一脸羡慕地憧憬着富人的日子，说：“等将来咱有了钱，就天天喝豆浆吃油条，想蘸白糖蘸白糖，想蘸红糖蘸红糖。豆浆买两碗，喝一碗，倒一碗！”贫困卑微限制了他的想象力，他无从知道富人生活要远比这精彩奢华得多。

其实，不仅贫困会限制想象力，豪富同样也会限制想象力。从小锦衣玉食，在蜜罐里长大的贾宝玉，根本就不知道穷人是咋过日子的，他去探视卧病在家的晴雯，看到满屋子破破烂烂，家徒四壁，脏得要命，连个坐的地方也没有，让他大吃一惊也大开眼界。这也正是迅翁说的那句名言：“煤油大王哪会知道北京捡煤渣老婆子身受的酸辛。”

高高在上，也会限制人们的想象力。最典型的自然是晋惠帝的“何不食肉糜”，生在深宫，享尽荣华富贵的晋惠帝，能问出这样流传千古的奇葩问题，一点也不奇怪，当然他也有点弱智。但即使精明博学如乾隆皇帝，因久居深宫，对民间生活不甚了了，对海外世界更是一抹黑，照样受困于想象力的贫乏，不仅屡被下臣蒙蔽却不自知，也无法相信海外发生的科学经济巨变，错失了与世界接轨的大好时机。

道理很简单，存在决定意识，对客观世界的认知条件决定一个人的思想深度、高度、广度，而每个人都会囿于一定空间，局限于一定条件，其想象力生发的基础也不同，想象力的发挥也大相径庭。曹雪芹能写出《红楼梦》，是因为他曾经有过这样的豪富生活，知道什么叫烈火烹油，骄奢淫逸，再加上丰富的想象力，天才的创造力，于是就有了这部巨著的横空出世，辉耀古今。而这样的题材，蒲松龄、吴承恩、施耐庵是无法驾驭的，不是才气使然，而是缺乏想象力的必要基础。

要破解想象力受限的怪圈，别无他法，关键就是一句话：实践出真知。见多识广的人，肯定要比孤陋寡闻的人想象力丰富得多；常接地气的人，肯定要比闭门造车的人想象力丰富得多；博览群书的人，肯定要比不学无术的人想象力丰富得多。因而，要使我们的想象力少受限制，就只有读万卷书，行万里路。

相比较而言，穷人、富人的想象力受困，都是其个人私事，可能会影响其生活质量或发财速度。而官员领导的想象力受限，则会影响一个部门、地区属下百姓的发展前途与幸福指数，譬如决策失误，瞎乱指挥；心血来潮，自以为是；因循守旧，不求进取，其中都有想象力受困的因素。化解之策，就是要跳出文山会海，多下来走走，勤深入基层，听听群众呼声，了解百姓疾苦，自然会开阔思路，想象力丰富，进而谋划合理，决策科学，措施得力，政绩扎实。

什么限制了我们的想象力？多思考一下这个问题很有好处。

（注：根据赛事所设项目，本汉语原文可被译为英语、法语、俄语、西班牙语、阿拉伯语，参赛者可任选一项或多项。）

英译汉竞赛原文：

Outing A.I.: Beyond the Turing Test

The idea of measuring A.I. by its ability to “pass” as a human – dramatized in countless sci-fi films – is actually as old as modern A.I. research itself. It is traceable at least to 1950 when the British mathematician Alan Turing published “Computing Machinery and Intelligence,” a paper in which he described what we now call the “Turing Test,” and which he referred to as the “imitation game.” There are different versions of the test, all of which are revealing as to why our approach to the culture and ethics of A.I. is what it is, for good and bad. For the most familiar version, a human interrogator asks questions of two hidden contestants, one a human and the other a computer. Turing suggests that if the interrogator usually cannot tell which is which, and if the computer can successfully pass as human, then can we not conclude, for practical purposes, that the computer is “intelligent”?

More people “know” Turing’s foundational text than have actually read it. This is unfortunate because the text is marvelous, strange and surprising. Turing introduces his test as a variation on a popular parlor game in which two hidden contestants, a woman (player A) and a man (player B) try to convince a third that he or she is a woman by their written responses to leading questions. To win, one of the players must convincingly be who they really are, whereas the other must try to pass as another gender. Turing describes his own variation as one where “a computer takes the place of player A,” and so a literal reading would suggest that in his version the computer is not just pretending to be a human, but pretending to be a woman. It must pass as a she.

Passing as a person comes down to what others see and interpret. Because everyone else is already willing to read others according to conventional cues (of race, sex, gender, species, etc.) the complicity between whoever (or whatever) is passing and those among which he or she or it performs is what allows passing to succeed. Whether or not an A.I. is trying to pass as a human or is merely in drag as a human is another matter. Is the ruse all just a game or, as for some people who are compelled to pass in their daily lives, an essential camouflage? Either way, “passing” may say more about the audience than about the performers.

That we would wish to define the very existence of A.I. in relation to its ability to mimic *how humans think that humans think* will be looked back upon as a weird sort of speciesism. The legacy of that conceit helped to steer some older A.I. research down disappointingly fruitless paths, hoping to recreate human minds from available parts. It just doesn’t work that way. Contemporary A.I. research suggests instead that the threshold by which any particular arrangement of matter can be said to be “intelligent” doesn’t have much to do with how it reflects humanness back at us. As

Stuart Russell and Peter Norvig (now director of research at Google) suggest in their essential A.I. textbook, biomorphic imitation is not how we design complex technology. Airplanes don't fly like birds fly, and we certainly don't try to trick birds into thinking that airplanes are birds in order to test whether those planes "really" are flying machines. Why do it for A.I. then? Today's serious A.I. research does not focus on the Turing Test as an objective criterion of success, and yet in our popular culture of A.I., the test's anthropocentrism holds such durable conceptual importance. Like the animals who talk like teenagers in a Disney movie, other minds are conceivable mostly by way of puerile ventriloquism.

Where is the real injury in this? If we want everyday A.I. to be congenial in a humane sort of way, so what? The answer is that we have much to gain from a more sincere and disenchanted relationship to synthetic intelligences, and much to lose by keeping illusions on life support. Some philosophers write about the possible ethical "rights" of A.I. as sentient entities, but that's not my point here. Rather, the truer perspective is also the better one for us as thinking technical creatures.

Musk, Gates and Hawking made headlines by speaking to the dangers that A.I. may pose. Their points are important, but I fear were largely misunderstood by many readers. Relying on efforts to program A.I. not to "harm humans" (inspired by Isaac Asimov's "three laws" of robotics from 1942) makes sense only when an A.I. knows what humans are and what harming them might mean. There are many ways that an A.I. might harm us that have nothing to do with its malevolence toward us, and chief among these is exactly following our well-meaning instructions to an idiotic and catastrophic extreme. Instead of mechanical failure or a transgression of moral code, the A.I. may pose an existential risk because it is both powerfully intelligent and disinterested in humans. To the extent that we recognize A.I. by its anthropomorphic qualities, or presume its preoccupation with us, we are vulnerable to those eventualities.

Whether or not "hard A.I." ever appears, the harm is also in the loss of all that we prevent ourselves from discovering and understanding when we insist on protecting beliefs we know to be false. In the 1950 essay, Turing offers several rebuttals to his speculative A.I., including a striking comparison with earlier objections to Copernican astronomy. Copernican traumas that abolish the false centrality and absolute specialness of human thought and species-being are priceless accomplishments. They allow for human culture based on how the world actually is more than on how it appears to us from our limited vantage point. Turing referred to these as "theological objections," but one could argue that the anthropomorphic precondition for A.I. is a "pre-Copernican" attitude as well, however secular it may appear. The advent of robust inhuman A.I. may let us achieve another disenchantment, one that should enable a more reality-based understanding of ourselves, our situation, and a fuller and more complex understanding of what "intelligence" is and is not. From there we can hopefully make our world with a greater confidence that our models are good approximations of what's out there.

法译汉竞赛原文：

Un homme qui sait rire

Un homme masqué par sa légende. Château de Pau, écaille de tortue, chevauchées, paysans aux pieds nus et paysannes séduites, royaute, vert galant, Sully, labourage et pâturage, poule au pot, édit de Nantes, barbe fleurie, barbe de faune, enfants sur son dos à quatre pattes, le roi fait le cheval, amour du peuple, Ravaillac. Tant d'images accumulées qui déclinent une légende, signant ainsi une des plus belles réussites historiques des siècles français. Mais la légende est aussi le plus redoutable obstacle à l'intelligence d'un homme et d'une situation, d'une histoire et d'une vie, la plus improbable, la plus étrange, la plus utile. La légende nous dérobe le plus précieux : d'abord la vérité historique dépouillée, l'événement, sa fraîcheur, son odeur et son bruit, sa surprise, sa chair. Elle nous empêche en même temps de suivre l'homme qui s'invente. Celui qui ne sait pas qu'il sera roi de France, qui doute s'il réussira, qui hésite en avançant, ses angoisses et ses enthousiasmes, sa solitude et les passions, souveraines ou misérables, qui l'entraînent sur les chemins.

A l'un des grands tournants qui ouvrent sur le monde moderne, Henri de Navarre éclaire et obscurcit à la fois la France qui l'entoure. Il éclaire parce qu'il rayonne avec une indépendance d'attitude et de comportement dont il nourrit, de son vivant même, sa légende en formation. Il obscurcit parce que omniprésent, il est devenu avec le temps évident et comme inévitable, ombre fleurie au-dessus des comportements, des drames et des haines du temps le plus noir de l'histoire de la France. Or, il n'était ni évident ni inévitable. Si inattendu, au contraire, résultat de tant de hasards et de tant d'audaces, qu'il est fascinant d'essayer de démêler les fils que la destinée a noués pour le constituer.

Car obscurcissant la réalité du temps, la légende dissimule la singularité de la personnalité, nœud de tant de contradictions et de souffrances, de l'homme privé: enfant délaissé, homme aussi souvent humilié que triomphant, vieillard adolescent. Sans oublier cette altitude constamment souveraine du comportement qui lui fait trancher de l'essentiel sans jamais se laisser arrêter par des conseilleurs, avertis et savants, qui ne sont que la voix de l'ancien monde. Tout cela dans une jubilation de vivre, une bonté rieuse et parfois moqueuse, dont la vitalité rompt toutes les digues.

Enfin la légende avec ses enluminures empêche de saisir la modernité de l'action politique du réconciliateur, de l'édificateur que fut Henri IV de France. Edification de l'Etat moderne, constitution d'une administration, réforme scolaire, première appréhension du gouvernement de l'économie, politique fiscale et budgétaire novatrice, politique coloniale, énoncé de la première idée

européenne, son règne est un changement d'ère.

Or il n'est pas de changement d'ère qui puisse nous être indifférent. Nous aussi, nous changeons de monde. Nous aussi, nous sortons des guerres de Religion ou nous nous apprêtions à en vivre. Nous aussi, nous sortons des Valois épuisés et nous avons besoin de Bourbons à la gaité dévastatrice, capables de chevaucher et de faire des enfants à la langue française. Il m'a semblé que l'ouragan qu'Henri de Navarre fit souffler sur la France épuisée, contre toute probabilité, contre les siens eux-mêmes lorsqu'il le fallait, n'était pas indifférent à l'attente de notre temps.

Je ne suis pas un historien. J'ai écrit ce livre avec ce que je suis, en situation de responsabilité dans un pays qui hésite profondément sur son avenir. Est-ce l'approche du millénaire ? Le doute et l'inquiétude règnent en maîtres sur la conscience collective. Aucun message n'est plus difficile à faire entendre que celui du bien commun. L'ordinaire démagogie flatte les revendications catégorielles. C'est l'occasion de déchirures profondes dans le tissu social et national. Chacun à leur tour, les gouvernants sont critiqués d'abord, vilipendés ensuite, sans aucune considération de sagesse sur le temps nécessaire pour que s'accomplissent, même vite, les choses humaines. J'ai constamment présente à l'esprit cette phrase merveilleuse de Vaclav Havel : « Ils sont comme des enfants qui, pour faire pousser les arbres plus vite, leur tirent sur les feuilles. »

J'ai éprouvé le besoin de réfléchir sur la réconciliation. Or, il m'a toujours semblé qu'on réfléchissait autrement, plus justement, en méditant sur un visage plutôt qu'en spéculant sur une idée. Rencontrer Henri de Navarre, c'était rencontrer le Réconciliateur.

Et c'était par là même traiter de l'intervention de l'homme dans l'histoire. Nous venons de traverser des décennies intellectuelles qui ont minimisé et parfois nié l'influence individuelle sur l'événement. Nous nous sommes habitués à lire l'histoire comme on lit la géologie : sur la longue période, la tectonique des plaques nous livre l'explication du visage des continents. Les grandes données économiques, l'architecture des rapports sociaux, les contraintes sociologiques ont été sollicitées pour nous donner les clés de ces minuscules tremblements de terre que nous appelions « histoire ». Nous avons fini par croire ce que l'on nous racontait : les destins individuels ne sont plus apparus à l'échelle. A quoi bon, dès lors, l'engagement individuel, le don de soi et parfois le sacrifice ? S'il y a pourtant un homme dans l'histoire des derniers siècles français dont on puisse dire qu'il a changé le cours des choses, il me semble qu'Henri de Navarre sera celui-là. S'il y a un homme *inattendu*, insolite, impossible à pronostiquer, le voilà. J'ai essayé de le restituer dans son étrangeté, non seulement par rapport à ses contemporains, mais souvent vis-à-vis de lui-même.

Car du point de vue romanesque, impossible à ignorer rien n'est plus fascinant que le spectacle d'un homme en train de se faire et qui ignore le fin mot de sa propre histoire. J'ai donc

constamment essayé de penser Henri IV comme il se vécut, les temps comme ils furent, et il y en eut peu d'aussi violents dans notre histoire, les cris, les bruits et les odeurs comme on les découvrait dans l'incertitude et la nouveauté de l'événement.

Je me suis efforcé enfin de raconter, simplement et en m'effaçant, chaque fois que je le pouvais, derrière les témoins les plus proches. Je me suis efforcé de mettre ce plaisir de découvrir au service des questions simples que je me posais sur le temps, sur la psychologie des hommes, sur leur vision du monde, sur leur dureté et leurs fragilités.

On dira sans doute que j'ai fait œuvre d'identification. Il faut bien dire quelque chose. Et on a les « Madame Bovary c'est moi » qu'on peut. Il est vrai qu'Henri de Navarre a grandi au château de Coarraze à quelque deux kilomètres à vol d'oiseau de ma maison natale. Dans mon enfance, la propriétaire du château, dame d'œuvres et de mérite, visitait ma mère sans doute dans le dessein de l'enrôler dans l'action catholique, s'étonnant régulièrement de ce que le petit garçon que j'étais s'autorise la familiarité d'appeler sa mère par son prénom. J'ai beaucoup rêvé sur la devise qui orne encore aujourd'hui le portail du château, « *lo que a de ser no puede faltar* », devise que mon père me faisait déchiffrer alors que je savais à peine lire. Tous les enfants de la vallée du gave de Pau mettent leurs pas dans ceux d'Henri IV : la plaine est bordée par un coteau ; de Pau à Lourdes le coteau forme une seule forêt, et au sommet de la forêt où sont tous nos jeux court le chemin d'Henri IV, dûment répertorié sous ce nom sur toutes les cartes d'état-major.

Tout cela est vrai. Pour autant, tout béarnais qu'il fut, s'il avait été un prince court ou un tyran indifférent, j'aurais passé mon chemin. Henri ne m'intéresse qu'anecdotiquement parce qu'il est béarnais. C'est parce qu'il a restauré et réconcilié la France qu'il a mérité la mémoire. Et c'est parce qu'il a conduit son œuvre sans cesser d'être vivant fragile, douloureux, surprenant qu'il est si profondément attachant.

Tout cela a une explication : la statue d'Henri IV, qui domine la salle des conférences de l'Assemblée nationale au Palais-Bourbon, et surveille ainsi les conciliabules des députés, porte sur son socle une phrase admirable que je veux rappeler : « La violente amour que j'ai de mes sujets m'a rendu tout aisé et honorable.» Cette affirmation suffit. C'est cette violente amour qui porte jusqu'à nous Henri III de Navarre devenu Henri IV de France. C'est ce lien chaleureux, qui explose dans le rire gascon, même dans la plus désespérée des solitudes, même lorsque commencent à poindre les ridicules du barbon. C'est pour avoir si passionnément aimé les siens, contre eux-mêmes s'il le fallait, que cet homme mérite qu'on le rencontre encore quatre cents ans après.

西译汉竞赛原文：

Recuerdos de periodista

Por Ignacio Vidal-Folch

Aparece a la vuelta de la esquina de Casanova y Mallorca, sereno y perfectamente adaptado al paisaje urbano barcelonés, César López Rosell, en compañía de su mujer y de un niño que debe de ser su nieto. Van hablando y César no me ha visto, ni yo tenía nada que decirle, y así nos hemos cruzado de manera casual. ¿Pero qué hacía este cumplido periodista a media mañana de un día laborable, de paseo por el Ensanche en vez de estar en la redacción de *El Periódico*, dirigiendo el área de Cultura y Espectáculos como lo ha hecho, o como lo hacía cuando lo conocí, y durante muchos años? Ah, ya caigo: han pasado las décadas, está jubilado y de ahí esa actitud apacible como de disponer de su vida y no estar presionado por las horas. Ya es otro marino que perdió la gracia del mar.

Y pensar que este señor más corpulento que delgado, de mediana estatura, que ya no cumplirá setenta años, que conserva el mismo pelo lacio, solo que ahora es entrecano, y la misma barba, pero ahora desigual, como colgándose del rostro, al pilotar con sacrificio y aplomo el operativo Carreras dio un ejemplo de profesionalidad y me regaló una de esas lecciones inolvidables de periodismo.

Cuando conocí a César López Rosell yo tenía el empleo más detestado de la profesión y, a la vez, el más exaltante, si sabías entender su grandeza: era editor -una palabra elegante para un trabajo de corrector con amplios poderes de decisión-. Eran los primeros años de la incorporación de la informática al periodismo. A menudo, el sistema operativo “se colgaba” y había que suspender el trabajo durante unos minutos, de vez en cuando varias veces a lo largo de la misma tarde, hasta que se volvía a poner en marcha. Por esto cundía la frustración y con cierta frecuencia algún periodista se incorporaba y, a modo de desahogo, gritaba: “¡No me gusta el sistema!” Declaración bastante extemporánea y divertida, pues podía referirse tanto al sistema operativo como al “sistema” en general, el sistema capitalista.

Para corregir estas disfunciones entre los ordenadores de los redactores y el ordenador central, fue constituido el equipo de editores, pertrechados con una maquinaria electrónica de potencia superior con la que se podía enmendar esos fallos y, al mismo tiempo, corregir las insuficiencias gramaticales, léxicas y ortográficas de los periodistas, que eran sorprendentemente numerosas.

El horario de trabajo de los editores empezaba cuando el de los redactores estaba concluyendo, hacia las siete de la tarde, y se prolongaba en horas de actividad cerebral diabólicamente intensa

e inmovilidad física casi permanente ante el ordenador hasta la una de la noche. Luego, algunos seguíamos de guardia en la redacción vacía hasta las tres. Era una labor anónima y subalterna, al servicio de los redactores, y trabajábamos sometidos a una gran presión de tiempo, y el horario era difícilmente compatible con la vida familiar, y los periodistas nos compadecían o nos detestaban por todo eso, pero, sobre todo, porque entrábamos en sus textos, los leímos palabra por palabra, escrutándolos con una intensidad crítica que ningún otro lector les dedicaba. En definitiva, nuestro trabajo era poco menos que de galeotes. En efecto, era casi imposible salir de esa sección y trasladarse a otra por bien que lo hiciésemos y, en este sentido, cuanto más competente fueses era peor, ya que, como nadie quería hacerlo, nadie se ofrecía voluntario, y, en el peor caso de que alguien masoquista se ofreciese, era un trabajo un poco especializado, que exigía determinados conocimientos que no todos tenían, no había a quien pasarse los remos.

Los editores temían ver pasar los años y las décadas en aquella mesa, corrigiendo los errores de otros, sometidos a un ritmo de trabajo frenético, y con un horario que hacía imposible llevar una vida social más o menos normal. Por lo tanto, la mayoría de ellos no estaban contentos, pero yo sí, a mí me sorprendía el poder que tenía sobre lo que los diferentes redactores acababan de escribir, y el poder supremo de corregirles y mejorarles, lo cual proporciona un sentido de superioridad muy agradable. Superioridad, además, no sobre el estilo y las torpezas de unos desconocidos, sino de unos compañeros a los que veía a mi lado, atareados ante sus pantallas, que cada día, en un momento u otro, alzaban la cabeza por encima de sus pantallas para avisarnos de que acababan de transmitir su escrito al espacio digital donde nosotros podríamos pescarlo para ponernos a trabajar en él y agregarle cierta limpieza, brillo y esplendor.

César López Rosell, que era un hombre lento, irrumpió un buen día de verano de 1987 en la redacción como un ciclón poniéndolo todo patas arriba, con sus informaciones sobre la gravísima enfermedad de un tenor muy querido por los melómanos locales. Un tenor joven, guapo, talentoso, simpático, Josep Carreras, al que le habían diagnosticado un cáncer sanguíneo, enfermedad cuyo solo nombre espanta, de la que intentaba salvarse mediante una operación de autotransplante de médula ósea, a vida o muerte, en el hospital Fred Hutchinson Cancer Research Center de Seattle. El instinto periodístico de César López Rosell lo llevó a seguir este asunto con una tenacidad que no se detenía en sacrificios, y así empezaron a llegar a la pantalla de mi ordenador, para que yo las corrigiera, sus crónicas enviadas desde Seattle, de donde iba y venía incesante, sin reparar en gastos ni conceder tregua a su cansancio, con tanta frecuencia que se ganó con facilidad la confianza y la amistad de los parientes y amigos de Carreras, se hizo familiar para médicos y enfermeros del hospital, y así enviaba cada día las últimas noticias sobre el peligroso empeoramiento o la alentadora mejoría del paciente, quien, por cierto, gracias a las crónicas de César López Rosell, se convirtió en una figura mucho más popular y querida de lo que ya era, ascendiendo a la categoría de tótem venerable.

Una noche estaba yo sentado ante el ordenador, editando a toda velocidad la crónica de César, cuando alcé un momento la cabeza para desentumecer el cuello y lo vi, recién llegado del aeropuerto, siempre con un aire preocupado, no sé si producido por el *jet lag* o por una recaída del tenor, en medio de un círculo de periodistas que, al verlo entrar en la redacción con la bolsa de viaje en la mano, saltaban de sus asientos y corrían a reunirse a su alrededor para beber de sus labios las últimas noticias sobre la salud de Carreras y aquellos detalles del proceso operatorio que, por demasiado íntimos y personales, no se podían publicar...

En aquel entonces yo no comprendía aquella lluvia de noticias sobre Carreras enfermo, sobre aquel fatigoso cruzar el Atlántico de César, y luego atravesar el gran continente americano hasta la orilla del océano Pacífico, para estar dos o tres días en Seattle y, a renglón seguido, volver a Barcelona; en fin, aquel goteo incesante de noticias que se prolongó durante largos meses, coronados por el feliz resultado de la intervención y con la salvación del tenor tan querido. No creía que aquel asunto mereciese tanto esfuerzo y tanto dinero gastado en billetes de avión y habitaciones de hotel. “¡Otra vez Carreras, Carreras hasta en la sopa!”, pensaba.

Hoy, sin embargo, sí comprendo la grandeza profesional de aquella aventura y supongo que aquellos reportajes de César caían como bombas sobre las redacciones de los demás periódicos de la ciudad, que no habían sabido percibir a tiempo el potencial emotivo de la enfermedad y la lucha de Carreras contra la muerte: cuando quisieron reaccionar, se dieron cuenta de que César les había tomado ya una delantera inalcanzable; el entorno del tenor ya tenía un periodista de confianza a quien darle las declaraciones exclusivas, las confidencias que quisieran que se hiciesen públicas, las noticias, y ese periodista no era otro que César López Rosell.

Esta es una de las características del periodismo cuando trata un tema del que tendrá que ir informando de manera secuencial: que el primero que llega golpea dos veces, el primero que llega gana, salvo que se deje tontamente comer la ventaja adquirida con su acción madrugadora. Cuando la competencia quiere recuperar el terreno perdido, a lo mejor aportando al caso más recursos humanos y económicos, el otro, el adelantado, ya ha encontrado materia virgen, nueva, que, por pequeña que sea, basta para mantener a los demás detrás, como la tortuga de Zenón a la liebre. Es normal, dentro de la locura general del mundo, que, en casos como este, la redacción del periódico celebre los éxitos de un compañero que dan notoriedad y buena reputación al diario, y así es como un atardecer, uno de aquellos atardeceres uniformes, cuando ya Carreras estaba en la convalecencia posoperatoria, entró en la redacción César López Rosell: todos nos pusimos de pie y, de forma espontánea, le tributamos una salva de aplausos, que él recibió con una cara de sorpresa y cierto malestar, por una parte, por su carácter más bien serio y discreto, ya que no era de los que les gustan las fiestas sorpresa y, por otra, no estaba acostumbrado a que lo felicitasen, pues en las redacciones nadie suele elogiar a otro, salvo los aduladores.

俄译汉竞赛原文：

ЭКОЛОГИЯ КУЛЬТУРЫ

Д. С. Лихачев

Экология как наука. Экология, если судить по названию, — это наука. Между тем способ употребления этого названия совсем иной; говорят: «в данном районе хорошая или плохая экология», «экологическая катастрофа», «экологическая обстановка» и пр. Экологи похожи по характеру своей деятельности на пожарных: они призываются, чтобы спасать, выручать, устанавливать и т. д.

На самом деле экология должна быть наукой не только по названию. Ей следует изучать обстановку до того, как она стала плохой или осталась благополучной.

В чем состоят задачи экологии как науки? Экология изучает мир как целое. Цель такого изучения — возможность помочь миру, его «лечения» и выяснения безопасности вносимых человеком изменений в мир.

Мир создан как целое с многообразными внутренними связями, которые нельзя нарушать. Все биологические, физические, космологические связи, весь план мира существуют для того, чтобы мир мог существовать в своих связях, сохраняя в себе существование человека.

Тем не менее в мире не все совершенно (абсолютно) благополучно и идеально. Неблагополучно многое и в самом человеке.

Следовательно, цели экологии как науки, основанной на определенной философии, состоят в том, чтобы внести очень ограниченные поправки в различные частные редкие случаи, когда природа «ошиблась».

С этим связано не только сохранение Вселенной как органического целого, но и профилактическая помощь природе со стороны человека как единственного существа в природе, которое может говорить и защищать права природы на достойное существование: права растений, животных, рыб, даже ландшафтов с горами, лесами и всей красотой, которая тоже нуждается в защите.

Итак, главная моя мысль состоит в том, что экология есть наука (а не практическая деятельность только), основанная на определенных представлениях о мире как органическом целом. В свое время В. И. Вернадский предложил понятие «ноосфера», имея в виду, что сфера человеческого влияния есть сфера влияния разума. История, однако, демонстрирует в большей

степени неразумное и разрушительное влияние человека, чем разумное. Поэтому я предложил более скромный термин — «гомосфера» — сфера влияния и воздействия на окружающий мир человеческой деятельности — как разумной, так и неразумной. Примеры неразумной деятельности по истреблению природы, природных запасов и культурных ценностей не стоит перечислять. Можно даже сказать, что эта деятельность все увеличивается, и если не будут приняты разумные меры, то миру грозит полное уничтожение.

Экология представляет собой взгляд на мир как на дом. Природа — дом, в котором живет человек. Но культура тоже дом для человека, причем дом, создаваемый самим человеком. Сюда входят самые разнообразные явления — материально воплощенные и воплощенные в виде идей и различного рода духовных ценностей.

Культурная экология — это и произведения архитектуры, различных искусств, литературы в том числе, это и язык, это и все культурное наследие человечества. Выбросите что-либо из сферы экологии культуры — и человек лишится части своего «дома». Поэтому заботы экологов должны распространяться не только на условия, в которых живет человек в природе, но и на условия, в которых человек существует в создаваемой им культуре. Культура может быть более высокой и менее высокой, культура может быть более удобной для жизни и менее удобной. То и другое не совпадает, хотя и соприкасается. Но соприкасаются между собой и экология природы, и экология культуры, ибо человек не противостоит природе, а составляет собой часть природы. Поэтому экология культуры вместе с экологией природы составляют собой единое целое, лишь условно различаемое в целях удобства изучения.

Органическое, очень сложное единство свойственно не только природе, но и человеческой культуре в целом. Единство часто нарушается и в природе, и в культуре, однако как некая идеальная форма существования природы человека оно есть, и от человека зависит установить единство еще и обоих целых — природного и человеческого.

Но сперва о единстве культуры. В отличие от целостности природы целостность культуры изучается в различного рода историях культуры. Давно установлено, что отдельные культуры, взаимовлияя и соотносясь не только в географическом пространстве, но и в историческом времени, стремятся к некоему, не всегда достигаемому единству. Прогресс в разного рода средствах сообщения увеличивает возможности объединения культур (не всегда, впрочем, без значительных потерь), от которых так или иначе спасают музеи, библиотеки, архивы, да просто бережное отношение к памятникам, свойственное уважающим свое прошлое нациям и людям образованным.

Необходимо, впрочем, сказать, что так называемые истории культуры, изучающие культуру одного народа, одного континента или целого человечества, упускают многие связи, которые выходят за рамки наших узких современных представлений о культуре.

Особенно это следует сказать о явлениях общечеловеческого характера, вообще всего того, что выходит за рамки одной национальности или группы национальностей.

Изучая экологию культуры, необходимо обратить внимание, что экологические катастрофы захватывают собой чрезвычайно широкие сферы культуры. Некоторые примеры: вывоз культурных ценностей и выведение их из сферы, доступной для той или иной группы людей (простейшие примеры: высокая плата за вход в музеи, библиотеки и пр.). К экологическим бедствиям, происходящим в наше время, следует отнести обеднение лексики русского языка, замену русских слов однозначными иностранным происхождения, исчезновение склонения сложных числительных, исчезновение поговорок и пословиц в устной речи одних и отдельных выражений из басен Крылова или «Горя от ума» Грибоедова... Зоной экологического бедствия может оказаться кино, классический репертуар театров, частично музыка и т. д. и т. п.

Изучению экологии культуры подлежат взаимоотношения между отдельными областями культуры, например, между искусством и наукой — зависимости их друг от друга, равномерности их развития в обществе. В пределах науки изучению подлежат взаимоотношения гуманитарных наук и «естественных», «точных» (к которым принадлежат и некоторые гуманитарные — например, лингвистика) и «неточных» (к которым частично принадлежат и «естественные», вроде географии).

Нет необходимости говорить о том, в какой мере «экология культуры», изучающая органическое единство и равновесие всех сторон человеческой культуры, представляет интерес для нормального развития человеческого общества, для создания определенной системы воспитания, правильного распределения средних и высших учебных заведений в стране и более или менее продуманного распределения разных образовательных дисциплин и дисциплин специальных.

Экология культуры — это не просто «забота о сохранении памятников культуры», как это в большинстве случаев сейчас воспринимается, — это сложнейшая и ответственнейшая дисциплина, призванная играть первенствующую роль в культурной политике государства и в понимании взаимосвязанности всех частей культуры и возможных срывов в этой области.

Экология — проблема нравственная. Казалось бы, связь между экологией и нравственностью понятна сама собой. Это так, но в то же время она требует раскрытия.

Человек остается один в лесу, в поле. Он может натворить бед, и единственное, что сдерживает его (если сдерживает!) — его нравственное сознание, чувство ответственности, совесть.

Но и человечество в целом, в нынешнем его осознании, также существует «наедине с природой». Не означает ли это, что только от нравственности человечества зависит отношение человечества к окружающему его миру, к природе в частности? Но ведь

совесть одного человека — нечто реальное при всей ее неопределенности, но совесть всего человечества как единого целого — это абстракция.

Дело, следовательно, не так просто.

В XX столетии роль этики, самые этические принципы усложнились чрезвычайно. Сейчас вообще требуется не просто чувство моральной ответственности, но крайне необходима научно-прикладная разработка проблем этики в различных областях.

Например, требует внимательного изучения, определения и выводов в виде точно сформулированных правил научная этика. Не только этика взаимоотношений между учеными, между руководителями и учениками, но и этика отношения к предшественникам, нравственное понимание того, что такое «предшественник» в той или иной научной деятельности, в том или ином научном открытии. Например, в очень сложном вопросе об авторстве научной идеи, научного подхода. Требуют своего этического рассмотрения цели и способы ряда научных экспериментов: например, в области «генной инженерии» (вспоминается печально знаменитый термин «инженеры человеческих душ»). Допустимо ли создание удобрений, вредно отражающихся на природе и на человеке — потребителе?

Без высокой нравственности и культуры не может существовать современное общество, подчеркиваю, — современное особенно. Ибо благодаря существованию сложнейшей техники и ответственнейшей науки наш мир стал более подвержен возможному воздействию со стороны человека.

Во все времена, в любом обществе без культуры и нравственности не могут действовать законы экономики, юриспруденции, законы исторические. Нравственность — это то, что превращает «население» в упорядоченное общество, смиряет национальную вражду, заставляет «большие» нации учитывать и уважать интересы «малых» (а вернее, малочисленных). Нравственность в стране — самое могучее объединяющее начало. Необходима наука о нравственности современного человека!

Невозможно помыслить нормальное общество без сострадания, жалости, милосердия, доброты, благотворительности, без ответственного отношения к детям, старикам, больным, в чем-то ущербным, просто бедным. Общество не может существовать без бескорыстия состоятельных, ученых, художников...

Чем движется доброта и бескорыстие? Желанием прославиться? Но тогда уже нет или очень мало бескорыстия, ибо слава — это тоже корысть...

Я думаю, что мы плохо представляем себе, что такое доброта. Мы думаем, что доброта только дает, но доброта и получает! Когда человек совершает акт милосердия, он становится счастливее сам, становится духовно богаче. Это и есть «духовная отдача» доброты, «духовная корысть». А кроме того, добрый поступок служит умиротворению общества, семьи.

Можно много распространяться на эту тему, жаль, что над ней мало думают.

阿译汉竞赛原文：

خان الخليلي.. حالة من العشق الخاص

رائحة البخور والعطور والمشروبات وأصوات باعة العرقسوس والعناب ودقائق الأزاميل وهي تعمل في صواني النحاس، كلها أشياء تحتويك بحالة خاصة. مجرد أن تطأ أقدامك شوارع الخان الضيقة ذات الملامح الإنسانية، وحوائطها الصغيرة التي تتلألأ بما فيها من بضائع، ومقاهيها ذات السحر الخاص الذي يمتلكك لحظة الجلوس عليها، وماذما الأثرية التي تعانق أصوات مؤذناتها عند كل صلاة، وغيرها من الأمور التي لم تستطع عوامل الزمن أن تحولها أو تغير منها أو تغير من أهل المنطقة الذين تطبعوا بها وبحالها. قبل أن تتجول بك في جولة في الخان الذي يحتل مكانة خاصة جداً بين الأحياء التاريخية والسياحية في مصر، لا بد أن تعرف بأن كلمة خان كلمة فارسية تعني البيت وكانت تطلق على المنشآت التجارية. وتتشابه الخانات في تخطيطها وعمارتها في معظم البلدان العربية، حيث تكون في الغالب من طابق أرضي يحتوي على حوش متسع مكشوف أو مغطى، وتحيط بهذا الحوش أروقة مسقوفة متعددة خلفها حجرات تخزين البضائع إلى جانب وجود مسجد وكنيسة لأداء الصلوات بهما، فضلاً عن بعض المنشآت الخيرية كالأسبلة التي كان يعلوها في بعض الأحيان كتابات لتعليم أطفال المسلمين من اليتامى والفقراء.

ويحمل الخان لقب الخليلي نسبة إلى السلطان جاھر كسس الخليلي أحد سلاطين المماليك الشراكسة والذي أسسه عام 1382 ميلادية، أي منذ ما يزيد على 630 عاماً على أنقاض مقابر الخلفاء الفاطميين في مصر والتي عرفت باسم «تربة الرعفران». وكان لهذه التربة رسوم وعوائد يحرص عليها كل الخلفاء الفاطميين من حيث زيارتها والتتردد عليها وإنارتها والتصدق لها أيام الخلافة الفاطمية. ودفن بها رفات الأئمة الفاطميين منذ تأسس دولتهم في تونس ويقال إنه تم إحضار رفات من توفى منهم في تونس وأعيد دفنه في هذا المكان، ويعتبر مشهد الإمام الحسين آخر ما تبقى من هذه المدافن.

يقع خان الخليلي في شارع مواز لشارع المعز لدين الله الفاطمي. ويوجد به إثنان من أشهر مساجد مصر الإسلامية هما الجامع الأزهر الذي تم بناؤه في العهد الفاطمي، ومسجد الحسين الذي يحظى بمكانة كبيرة في نفوس المصريين الذين تربطهم عاطفة شديدة القوة بالبيت النبي. ويتميز خان الخليلي بكثرة عدد حواietاته المتلاصقة إلى جوار بعضها البعض في ألفة شديدة يماع فيها كل ما يرغب السائح في شرائه من القاهرة، بدءاً من القطع الأثرية الفرعونية المقلدة بحرفية ودقة شديدة، مروراً بالمشغولات الخشبية والأرابيسك التي تخطف العين عندما تقع عليها، انتهاءً بالعباءات وبدل الرقص الشرقي التي تحذب السائحين من كل الجنسيات لاقتناء قطعة أو أكثر منها، إضافة إلى أرقى المشغولات الفضية التي لن تجدها إلا في خان الخليلي وتحظى بإقبال شديد من السائحين العرب والأجانب.

المصنوعات الجلدية والتحاسية لها مكان مخصص في الخان لا يقتصر السائحون فقط، لكنه يعتبر أحد مقاصد العاملين في مجال التمثيل من الذين يحضرون للخان لشراء الملابس والإكسسوارات التاريخية التي يظهرون بها في الأعمال التاريخية كالسيوف والخوذات التحاسية والأحزمة. وأسعار هذه المنتجات تتفاوت حسب حجم الشغل الموجود فيها والخامات المصنوعة منها وتبعد من 20 جنيهاً وتصل إلى آلاف الجنيهات. ويمكن لأي سائح شراء ما يرغب فيه من هدايا حسب ذوقه وإمكاناته.

وعندما تشعر بالجوع أثناء تجوالك في خان الخليلي يمكنك الذهاب إلى مطعم «الدهان» الذي يعد أشهر محل تقديم أطباق الكباب والكفتة في منطقة مصر القديمة كلها والموجود أمام جامع الحسين وبشهد ازدحامًا كبيراً، سواء من المصريين أو السياح العرب والأجانب. وبعد أن تتناول طعامك تكون أمامك الفرصة لتناول طبق من الأرز باللبن في محل «الملكي» الموجود في المنطقة منذ ما يزيد على سبعين عاماً ويحظى بشهرة كبيرة في مناطق متعددة من مصر. أما إذا أردت أن «تجبس» الأكلة كما يقول المصريون للدلالة على هضم ما تناولوه من طعام، ففستطيع الانتقال إلى مقهى الفيشاوي الشهير لاحتساء الشاي الأخضر بالنعناع الذي يشتهر به، على نغمات صوت سيدة الغناء العربي أم كلثوم. يذكر أن الفيشاوي يعد أحد أشهر مقاهي مصر وكانت في الماضي مركزاً لالتقاء نخبة المجتمع من الفنانين والمنتقدين والأدباء من أمثال سيد درويش وسلامة حجازي وحافظ إبراهيم، إلى جانب شلة الحرافيش التي كان يتزعمها الأديب نجيب محفوظ الذي كان أحد عشاق تلك المنطقة حتى أنه كتب رواية كاملة دارت أحدها فيها وحملت اسم «خان الخليلي».

أكَدَ العديد من المستشرقين، أن الملك شهريار، القاتل والمحب، كان يمارس مغامراته في أزقة ودورب أشبه كثيراً بمقاهي خان الخليلي، لذا فالمؤرخ الإنجليزي "ستانلي لينبول" حَدَّدَ أن يكون شارع خان الخليلي وما حوله من حواري وأزقة القاهرة الفاطمية هو المكان الذي شهد حكايات وأساطير ألف ليلة وليلة، رغم أن متتبع أصولها سيجدنا في بلاد الفرس والهنود، لكن صيغتها النهائية في حواري خان الخليلي.

ويشير "ستانلي" إلى أن ألف ليلة وليلة كُتِّبَتْ للشعب والجمهور الذي كان يجتمع في مقاهي القاهرة العامرة مثل "خان الخليلي"، ودلل على ذلك بأن ألف ليلة وليلة تشمل على وجه الخصوص مغامرات التجار وأصحاب الحوانيت.

لم ينشأ خان الخليلي فجأة، بل شهد أجياداً ربما هي التي مهدت لمكانه التي يتمتع بها الآن، فقد كان الرقعة الإستراتيجية التي احتوت قلب الدولة الفاطمية، حيث إن سوق خان الخليلي يحتل الآن الموقع نفسه الذي كانت تشغله شرفات وحجرات وقاعات القصر الشرقي الكبير المخصص لإقامة الخليفة المعز لدين الله الفاطمي. كما وصفه العديد من المؤرخين العرب والأجانب، بأنه كان عظيم السعة، وكان في الجهة الشرقية من القاهرة لذا عُرِّف بالقصر الشرقي، وكان يُسمى أيام مجده "القصر المُعْزِي" وسكنه بعد المعز الخلفاء الفاطميون وأولادهم.